

BİYOLOJİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEKİ İLGİLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

ANALYSIS OF BIOLOGY TEACHER CANDIDATES' OCCUPATIONAL INTERESTS IN TERMS OF DIFFERENT VARIABLES

Melek YAMAN*, Cem GERÇEK**, Haluk SORAN***

ÖZET: Bir mesleğe duyulan ilgi, üniversite eğitimi sırasında öğrenimi tamamlama, öğrenim görülen alanı değiştirme kararı, öğrenim süreci ile ilgili memnuniyet, akademik başarı gibi pek çok bakımdan etkili olabilmektedir. Bu çalışmada, biyoloji öğretmen adaylarının “öğretmenlik mesleğine” yönelik ilgileri incelenmiştir. Araştırma betimsel niteliktedir. Araştırmanın çalışma grubunu 2006-2007 öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı’nda öğrenim gören 137 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen öğretmenlik mesleğine yönelik ilgi ölçeği kullanılmıştır. Ölçek Birey-Obje kuramı esas alınarak geliştirilmiştir. Duyusal unsurlar, değersel unsurlar, epistemik unsurlar ve içsel motivasyon olmak üzere dört boyuttan oluşmaktadır. Araştırma sonucunda biyoloji öğretmen adaylarının mesleki ilgilerinin yüksek olduğu, ilginin epistemik unsurlar dışında kalan diğer boyutlarda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği, mesleki ilginin son sınıf öğrencilerinde en yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca mesleki ilgi ve akademik başarı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: ilgi, öğretmenlik mesleği, Birey-Obje kuramı, öğretmen adayı

ABSTRACT: The interest felt towards a profession can have influence on many aspects of one’s academic life including fulfilling the college degree requirements, the decision to change the subject being studied, satisfaction with the learning process and academic success. This study investigates the extent to which the pre-service teachers of biology are interested in their teaching profession. The study is of a descriptive nature. The study sample of the research comprised 137 teacher trainees studying in the Department of Biology Education at Hacettepe University in the 2006-2007 Academic Year. The data collection tool used was the Teaching Profession Interest Scale developed by the present researchers. The scale was developed based on person-object theory. The instrument consists of four dimensions, namely emotional dimension, values-related dimension, epistemic dimension and intrinsic motivation dimension. The results of the research indicate that the professional interest of the biology teacher candidates is high, that the interest does not exhibit any differences vis-à-vis gender in the dimensions other than the epistemic factors and that the professional interest is at the highest level among final year students. Furthermore, a statistically significant relationship is identified between professional interest and academic success.

Keywords: interest, teaching profession, person-object theory, teacher trainees

1. GİRİŞ

İlgi, günlük yaşantımızda pek çok bağlamda sıkça kullandığımız sözcükler arasında yer almaktadır. Türk dil kurumu sözlüğünde ilgi şu şekilde tanımlanmaktadır: “İki şey arasında bulunan herhangi bir bağlılık, ilişki, alaka, taalluk” (Türk Dil Kurumu, 2005). Bireylerin ilgisi onların kişilik özelliklerinin bir parçası olup sosyal yaşantılarını, çevreleri ile etkileşimlerini önemli ölçüde etkileyebilmektedir.

İlgi kavramı psikoloji ve pedagoji araştırmalarında önemli bir yer işgal etmektedir. Psikologların ilgi araştırmalarına yönelme nedeni ilginin duyuşsal ve bilişsel süreçleri etkilemesindedir. Pedagogların ilgi araştırmalarına yönelmeleri ise ilginin, davranış, öğrenme motivasyonu, öğrenme hedefleri ve başarı üzerinde etkili olmasındandır (Pohlhausen, 2005).

İlgi kavramını eğitim alanında ilk olarak kullanan kişinin Herbart olduğu kabul edilir. Herbart daha 19. yüzyılın başlarında eğitimin başlıca amacının ilgi uyandırmak olduğunu ve eğitim sürecinde öğrenci ilgilerinin dikkate alınması gerektiğini belirtmiştir. Onun görüşleri daha sonraki araştırmalara

* Doç. Dr. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, OFMAE Bölümü, Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı, myaman@hacettepe.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, OFMAE Bölümü, Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı, cgercek@hacettepe.edu.tr

*** Prof. Dr. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, OFMAE Bölümü, Biyoloji Eğitimi Anabilim Dalı, soran@hacettepe.edu.tr

ve geliştirilen ilgi kuramlarına temel oluşturmuştur (Krapp, 1992a). Farklı disiplinlerin eğitimi ve eğitim psikolojisi alanında yapılan ilgi araştırmalarının geçen yüzyılın ilk yarısından sonra arttığı gözlenmiş, ilgi kavramının tanımlanması, ilginin oluşum süreci ve ilgi - öğrenme - başarı arasındaki ilişkileri inceleyen pek çok araştırma yapılmıştır (Schiefele, 1974; Todt, 1978; Prenzel, 1988; Krapp, Hidi & Renninger, 1992; Todt, 1995; Krapp, 2001). Todt (1978; 1995) ilginin oluşum sürecini, boş zaman, okul ve meslek yaşamı gibi farklı alanlardaki ilgileri, ilginin öğrenme ve gelişim psikolojisi ile ilişkisini inceleyen kapsamlı ve ses getiren araştırmalar yapmıştır. 1970'li yıllarda geliştirilen ve yaygın şekilde kabul görerek farklı alanlarda pek çok araştırmacının kuramsal çerçevesini oluşturan bir diğer çalışma ise Schiefele (1974) tarafından ortaya atılan ve daha sonra Prenzel, Krapp ve onların çalışma grubu tarafından geliştirilen Birey-Obje Kuramıdır (Prenzel, Krapp & Schiefele, 1986; Krapp, 1999; 2001; 2002). Birey-Obje Kuramında ilginin eğitim ve psikoloji disiplinleri kapsamındaki boyutları ortak bir paydada bir araya getirilmiştir. Bu kuramın pedagojik yönü öğrenme-öğretme ortamlarının ilgi uyandıracak şekilde yapılandırılması için gerekli ipuçları vermesindedir. Psikoloji ile bağlantısı ise ilginin nasıl oluştuğu ve etki ettiğini psikolojik süreçleri de dikkate alarak incelemesinden kaynaklanmaktadır (Sievers, 1999).

Birey-Obje Kuramı ilginin açıklanabilmesi için bireysel ve çevresel şartların ve bunların karşılıklı etkileşimi sonucunda oluşan ilişkilerin incelenmesi gerektiğinden yola çıkmaktadır. Bu kurama göre ilgi, birey ve obje arasındaki özel bir ilişki olarak tanımlanır (Krapp, 2001). İlgi objesi herhangi bir kişi, konu, nesne, disiplin, aktivite vs. olabilir. Bu kuram, ilginin iki farklı boyutu olduğunu belirtmektedir. Bunlar bireysel ilgi ve durumsal ilgidir (Krapp, 2001; 2002). Bireysel ilgi, belirli bir konu, nesne veya aktiviteye karşı duyulan ilgidir. Bireyin gelişimi sırasında uzun bir süreçte oluşur ve kişilik özelliği olarak tanımlanır. Durumsal ilgi ise, bireyin bir durumla karşı karşıya geldiğinde kısa süreli olarak algı ve dikkatini karşılaştığı duruma yoğunlaştırmasıdır. Bu durum nesne, düşünce olabileceği gibi herhangi bir faaliyet veya bir ders konusu da olabilir.

Birey-Obje Kuramı ilginin saptanmasında dikkate alınması gereken unsurları üç grupta toplamaktadır (Krapp 1992b; Prenzel, 1988):

- Epistemik Unsurlar: İlgi duyulan nesne ile ilgili detaylı bilgiye sahip olma veya bilgi edinme isteğidir.
- Duygusal Unsurlar: Sevinç, keyif alma, söz konusu obje ile ilgilenilirken zamanın nasıl akıp geçtiğini fark edememektir.
- Değersel Unsurlar: Söz konusu objeyi aynı şartlar altında diğerlerine tercih etmektir.

Bu üç unsurun yanı sıra Birey-Obje - Kuramına göre ilgiyi belirleyen bir diğer önemli faktör ilginin oluşumunda tıpkı bir motor görevi gören içsel motivasyondur. Bu bağlamda Deci & Ryan (1985; 1993)'ın Özerklik Kuramı ile bağlantı kurulur. İçsel motivasyon, herhangi bir etkinliğin ilginç, heyecanlı, sürükleyici bulunmasından dolayı bu etkinliğin tamamen bireysel istekler doğrultusunda ve dış baskılardan bağımsız olarak gerçekleştirilmesi olarak tanımlanır. Özerklik kuramına göre içsel motivasyon kaynaklı davranışların üç özelliği vardır:

Otonomi: Bireyin tercihlerini dışsal etkilerden bağımsız yapabilesidir.

Yeterlik: Bireyin yaptığı aktivitelerde yeteneklerini kullanabilmesi ve geliştirebilmesidir.

Sosyal İlişki: Bireyin değer verdiği insanlarla etkileşimi ve bu etkileşim sırasında kendini topluluğun bir parçası olarak hissetmesidir (Ryan & Deci, 2000). Özerklik kuramına göre bu üç özellik insan davranışlarını kontrol eden temel unsurlardır.

1.1. Mesleki İlgi ve Öğretmenlik Mesleğinin Tercih Edilme Nedenleri

İlgi, bireyde zaman içerisinde gelişim gösterir ve bireyin kendini gerçekleştirme, tutumu ve davranışı gibi bir çok kişilik özelliğini etkiler. İlgi aynı zamanda bilişsel ve duyuşsal süreçleri etkilediğinden öğretim ve öğrenme için önemli bir ön koşul olarak kabul edilir (Wild, Krapp, Schreyer & Lewalter, 1998). Mesleki ilgi, üniversite eğitimi sırasında öğrenimi tamamlama, öğrenim görülen alanı değiştirme kararı, öğrenim süreci sırasında memnuniyet, akademik başarı, gibi pek çok bakımdan etkili olabilmektedir.

Her mesleğin mesleğe ilgi duyan kişilerce yapılması iş kalitesi ve bireysel memnuniyet açısından önemlidir. Mesleki ilgi özellikle öğretmenlik mesleği söz konusu olduğunda bu mesleğin niteliğinden dolayı çok daha fazla önem kazanmaktadır. Eğitim öğretim sürecinin belirlenen hedeflere ulaşması için öğrencilerin öğrenme motivasyonu, ilgileri, hazırbulunuşlukları kadar onlara rehberlik eden öğretmenlerin de ilgi ve motivasyonları, alan bilgileri, mesleki yeterlikleri gibi faktörler hedeflerin gerçekleştirilmesinde etkilidir.

Öğretmenlik mesleğinin neden tercih edildiğini araştıran pek çok çalışma mevcuttur (örn., Boßmann, 1977; Oesterreich 1987, Krieger, 2000). Martin ve Steffgen (2002) araştırmalarında tercih sebeplerini içsel ve dışsal nedenler olmak üzere iki gruba ayırmışlardır. İçsel nedenler arasında mesleğin çocuklar ve gençlerle ilişkili olması, bilgi aktarımı, ilginç, değişken ve çok yönlü etkinlikler, önemli bir toplumsal görevin yerine getirilmesini saymaktadırlar. Dışsal nedenler olarak ise güvenli bir iş olması, iyi bir kazanç, boş zaman, esnek çalışma saatleri ve aile ve meslek yaşantısını birlikte yürütebilme imkanı sayılmaktadır. Şüphesiz ki bir mesleği tercih etme sebepleri ülke, toplum, zaman ve güncel toplumsal şartlara göre değişkenlik göstereceğinden bu tür sonuçları genellemek söz konusu değildir. Hatta aynı ülkede bile farklı bölgelerdeki şartlar değişkenlik gösterdiğinden meslek tercih sebepleri farklılık gösterebilmektedir.

Meslek tercih nedenleri Türkiye şartlarında ele alındığında bireysel ilgi, yetenek ve tercihlerin dışında diğer bazı şartlar da oldukça etkilidir. Çetin ve Çetin (2006) Anadolu öğretmen liselerinden mezun olup eğitim fakültelerine yerleşen öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmalarında mesleğin en önemli tercih sebepleri arasında öğretmen etkisi ve iş garantisi olduğunu belirtmişlerdir. Türkiye’de üniversitelere öğrenci seçme ve yerleştirme sınav sistemi, üniversite eğitimi almak isteyen öğrenci sayısının üniversitelerin kapasitesinden fazla olması gibi şartlar üniversiteye yerleşen öğrencilerin bazen ilgi, beklenti ve yetenekleri dışında bölümleri tercih etmelerine sebep olabilmektedir.

Mesleğe ilgi üniversite öğrenimi boyunca ve mezuniyet sonrasında iş yaşamında başarı ve memnuniyet derecesini önemli ölçüde etkilemektedir. Bu nedenle bu çalışmada, biyoloji öğretmenliği programına devam eden öğretmen adaylarının “öğretmenlik mesleğine” yönelik ilgileri incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Biyoloji öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilgileri ne düzeydedir?
2. Biyoloji öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilgileri cinsiyete göre farklı mıdır?
3. Biyoloji öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilgileri sınıf seviyesine göre değişmekte midir?
4. Biyoloji öğretmen adaylarının akademik başarıları ile mesleki ilgileri arasında bir ilişki var mıdır?

2. YÖNTEM

Çalışma betimsel bir araştırma niteliğindedir. Araştırmanın çalışma grubunu 2006-2007 öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi Biyoloji Öğretmenliği programında öğrenim gören 137 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

2.1. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen öğretmenlik mesleğine yönelik ilgi ölçeği kullanılmıştır. Ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler ve son transkriptlerinde yer alan akademik başarı ortalamaları sorulmaktadır. İkinci bölümde ise mesleki ilgiye yönelik maddeler yer almaktadır. Ölçek şu aşamalarda geliştirilmiştir:

Madde havuzunun oluşturulması: Madde havuzunun oluşturulması için ön hazırlık olarak birey-obje kuramına göre ilgiyi belirleyen unsurlar dikkate alınarak açık uçlu sorular hazırlanmıştır (Örn., Öğretmenlik mesleğini diğer meslek dallarına tercih etme nedenleriniz nelerdir? Öğrenim gördüğünüz alanda yeni bir şeyler öğrenirken, çeşitli çalışmalar yaparken neler hissedersiniz? Öğrenim gördüğünüz alanla ilgili bilgilerinizi artırmak için özel bir çaba gösteriyor musunuz? Cevabınız evet

ise bunlar nelerdir?). Ayrıca öğretmenlik mesleğine ilgi konusunda literatür taraması yapılarak daha önceki araştırmalarda sınanmış uygun maddeler seçilmiştir (Mayr, 1998; Pohlhausen, 2005; Schiefele, Krapp, Wild & Winteler, 1993). Açık uçlu sorular 30 öğretmen adayına uygulanmış ve verilen cevaplar sıklıklarına göre gruplandırılmıştır. Sorulara en sık verilen cevaplar ve literatür araştırması sonucunda elde edilen maddeler bir araya getirilerek 53 kapalı uçlu madde hazırlanmıştır. Ölçekteki maddeler 5'li likert tipinde (1: Hiç katılmıyorum, 5: Tamamen katılıyorum) derecelendirilmiştir. 53 maddeden oluşan bu ölçek 124 öğretmen adayına uygulanarak sınanmıştır. Elde edilen verilerle madde geçerliğine kanıt sağlamak amacıyla madde toplam puan korelasyonları hesaplanmıştır. Korelasyon katsayısı negatif olanlar ve .30 dan düşük olan maddeler Lienert & Raatz (1994) esas alınarak ölçekten çıkarılmıştır. Bu işlemden sonra geriye kalan 28 madde ölçeğin nihai şeklini oluşturmuştur. Geliştirilen ölçeğin cronbach alfa güvenirlik katsayısı .92'dir.

2.2. Verilerin Analizi

Veriler SPSS 11.0 programı ile analiz edilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliğini sağlamak amacıyla veri kümesine temel bileşenler analizi kullanılarak açımlayıcı faktör analizi uygulanmış ve ölçeğe ait alt boyutlar elde edilmiştir.

Öğretmen adaylarının mesleğe ilgileri bakımından cinsiyetler arasında farkın olup olmadığı "t testi" ile, sınıflar arasında farkın olup olmadığı ise "tek yönlü varyans analizi" uygulanarak belirlenmiştir. Varyans analizi sonuçlarına göre anlamlı farkın nereden kaynaklandığı ise LSD Testi ile tespit edilmiştir. İlgi ve başarı arasındaki ilişki khi-kare testi ile analiz edilmiştir.

3. BULGULAR

Tablo 1. Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları ve Ölçeğin Boyutlarının Güvenirlik Katsayısı

	Faktörler			
	F1	F2	F3	F4
Duygusal Unsurlar Faktörü (Cronbachs-Alpha: .91)				
Biyoloji ile ilgili bilgileri büyük bir istekle öğrenirim.	,794			
Bana öğrenim gördüğüm alanla ilgili bir kitabın hediye edilmesi beni sevindirir.	,791			
Biyoloji içeriği ve problemleri ile ilgilenmek bana keyif verir.	,781			
Öğrenim gördüğüm alan zor olsa da, bu alanla uğraşmanın güzel olduğunu düşünüyorum.	,759			
Bir kitapıda ya da kütüphanede öğrenim gördüğüm alanla ilgili kitapları zevkle karıştırırım.	,685			
Bu mesleğin kişiliğime pozitif yönde katkı sağlayacağını düşünüyorum.	,656			
Biyoloji ile ilgili her yeni bilgi ilgimi çeker.	,655			
Öğrenim gördüğüm alan konuları hakkında sohbet etmek bana keyif vermez*.	,631			
Biyoloji ile ilgili uygulamaları yaparken sıkılırım*.	,627			
Biyoloji konu alanı olarak ilgimi çektiğinden bu bölümü seçtim.	,542			
Değersel Unsurlar Faktörü (Cronbach-Alpha: .88)	F1	F2	F3	F4
Öğretmenliğin bana en uygun meslek olduğunu düşünüyorum.		,829		
Öğretmenlik bana keyif verir.		,805		
Öğretmenlik eskiden beri yapmak istediğim meslekti.		,786		
Bu bölümde okuyor olmak benim için özel bir şey ifade etmiyor.*		,656		
Bu bölümde okuyor olmak benim için çok anlamlı.		,621		
Öğretmenlik mesleği ile, insanlara faydalı olabileceğimi düşünüyorum.		,576		
İçsel Motivasyon Faktörü (Cronbach-Alpha: .68)	F1	F2	F3	F4
Bu bölümde okumaya başlamadan önce de alanımla ilgili şeyleri gazete, dergi, kitap ve TV'den takip ederdim.			,797	
Öğretmenlik mesleği için gerekli yeterliklere sahip değilim*.			,637	
Yeteneklerimin biyoloji öğretmenliği için uygun olduğunu düşünüyorum.			,629	
Öğrenim gördüğüm alanda karşılaştığım zorlukların üstesinden gelebilirim.			,567	
Yeterli zamanım olsa, alanımla ilgili bazı konularda daha yoğun uğraşırđım.			,499	
Biyoloji ile ilgili ders dışı etkinliklere katılırım.			,485	
Not, öğretmen, ders geçme kaygıları olmasa alanımla ilgili konularla düzenli bir biçimde ilgilenmezdim*.			,476	
Okuduğum bölümümü tamamen kendi isteğim doğrultusunda tercih ettim.			,463	
Epistemik Unsurlar Faktörü (Cronbach-Alpha: .63)	F1	F2	F3	F4
Alanda eksik kaldığımı düşündüğüm bilgileri, çeşitli kaynaklar yardımıyla tamamlarım.				,687
Alanla ilgili konuları makale, dergi gibi kaynaklardan takip ederim.				,674
Alanımla ilgili gelişmeleri internetten takip ediyorum.				,648
Alanda eksik bilgilerimi tamamlamak için çaba sarf etmem*.				,618

*: Madde ters kodlanmıştır.

3.1. Ölçeğin Alt Boyutları

Faktör analizi sonucunda ölçeğin dört faktörlü bir yapıya sahip olduğu tespit edilmiştir. Her bir faktörde yer alan maddeler incelendiğinde bunların Birey-Objekt kuramı ile uyumlu şekilde isimlendirilebileceği görülmüştür. Buna göre faktörler “Duygusal Unsurlar”, “Değersel Unsurlar”, “İçsel motivasyon” ve “Epistemik Unsurlar” olarak isimlendirilmiştir. Tablo 1’de her bir boyuta giren maddeler ve her bir boyuta ait Cronbach alfa değerleri verilmiştir.

3.2. Her Bir Boyuttan Elde Edilen Ortalama Değerler

Tablo 2 ölçeğin boyutlarından elde edilen ortalama ve standart sapma değerlerini göstermektedir. Tablo 2’de görüldüğü gibi en yüksek ortalamanın “duygusal unsurlar” boyutu ($X=4,05$) ve en düşük ortalamanın ise “değersel unsurlar” boyutuna ($X=3,78$) ait olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Ölçeğin Boyutlarının Ortalama Değer ve Standart Sapmaları

	N	Ortalama Değer	Standart Sapma
Duygusal Unsurlar	137	4,05	0,68
Değersel Unsurlar	137	3,78	0,82
Epistemik Unsurlar	137	3,99	0,56
İçsel Motivasyon	137	3,83	0,55

3.3. Cinsiyete Göre Mesleki İlgisi

Tablo 3 ölçeğin her bir boyutu için öğretmen adaylarının cinsiyete göre aldıkları ortalama ve standart sapma değerleri ile t-testi sonuçlarını göstermektedir. Ortalama değerlerin her iki grupta da tüm boyutlarda yüksek olduğu görülmektedir. En yüksek değerler hem kadın hem de erkek öğretmenlerde duygusal ve epistemik unsurlar boyutlarından elde edilmiştir. Cinsiyetler arası fark incelendiğinde duygusal, değersel unsurlar ve içsel motivasyon boyutlarında anlamlı bir farkın olmadığı ancak epistemik unsurlar boyutunda anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Buna göre kadın öğretmen adayların mesleğe yönelik bilgi edinme istekleri erkek öğretmen adaylara göre daha yüksek olup aradaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Diğer boyutlarda ise kadın öğretmen adaylarından elde edilen değerler erkek öğretmen adaylarından daha yüksek olmasına rağmen bu farklar istatistiksel olarak anlamlı değildir. Dolayısıyla burada sadece bir eğilimden söz etmek mümkündür.

Tablo 3. Biyoloji Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlgilerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

		N	Ortalama	SS	t değeri	p
Duygusal Unsurlar	Kadın	116	4,09	,701	1,493	,138
	Erkek	21	3,85	,481		
Değersel Unsurlar	Kadın	116	3,83	,831	1,929	,056
	Erkek	21	3,46	,717		
Epistemik Unsurlar	Kadın	116	4,04	,565	2,385	,018
	Erkek	21	3,72	,487		
İçsel Motivasyon	Kadın	116	3,85	,565	,658	,511
	Erkek	21	3,76	,465		

3.4. Sınıf Seviyesine Göre Mesleki İlgisi

Ölçeğin alt boyutlarından elde edilen ortalama değerlerin sınıf seviyesine göre değişimi Tablo 4’te verilmiştir. Buna göre ölçeğin tüm alt boyutlarında en yüksek ortalama değerlerin beşinci sınıflara ait olduğu, en düşük değerlerin ise 1. ve 4. sınıflara ait olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Biyoloji Öğretmen Adaylarının Sınıf Seviyesine Göre Mesleki İlgileri

Faktör	1. sınıf (n=31)		2. sınıf (n=23)		3. sınıf (n=25)		4 sınıf (n=28)		5. sınıf (n=30)	
	Ort.	SS	Ort.	SS	Ort.	SS	Ort.	SS	Ort.	SS
Duygusal Unsurlar	3,86	,606	4,07	,593	3,94	,858	4,05	,699	4,34	,541
Değersel Unsurlar	3,61	,725	3,82	,719	3,67	1,017	3,67	,727	4,11	,855
Epistemik Unsurlar	3,71	,348	3,84	,673	4,18	,487	3,89	,604	4,34	,462
İçsel Motivasyon	3,70	,445	3,87	,476	3,95	,435	3,53	,698	4,13	,473

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine olan ilgilerinde sınıflara göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir. Tablo 5'te görüldüğü gibi sınıflar arasındaki farkın içsel motivasyon ve epistemik unsurlar boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı, duygusal ve değersel unsurlar boyutlarında ise anlamlı olmadığı görülmektedir.

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Sınıflara Göre İlgilerinin Karşılaştırılması

		Kareler Toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p
Duygusal unsurlar	Gruplararası	3,970	4	,992	2,254	,067
	Grup içi	58,131	132	,440		
	Toplam	62,100	136			
Değersel unsurlar	Gruplararası	4,779	4	1,195	1,804	,132
	Grup içi	87,412	132	,662		
	Toplam	92,191	136			
Epistemik unsurlar	Gruplararası	7,885	4	1,971	7,371	,000
	Grup içi	35,300	132	,267		
	Toplam	43,185	136			
İçsel Motivasyon	Gruplararası	6,163	4	1,541	5,797	,000
	Grup içi	35,085	132	,266		
	Toplam	41,248	136			

İçsel motivasyon ve epistemik unsurlar boyutlarında tespit edilen anlamlı farkın hangi sınıflardan kaynaklandığını tespit etmek için ikinci bir aşama olarak LSD testi yapılmıştır. LSD Testi sonucunda anlamlı farkın tespit edildiği sınıflar şunlardır:

İçsel motivasyon boyutu: 1. ve 5. sınıfların (I-J=,4313 p=.035*); 2. ve 4. sınıfların (I-J=,3383 p=.021*); 3. ve 4. sınıfların (I-J=,4188 p=.004*); 4. ve 5. sınıfların (I-J=,6021 p=.000*) ortalamaları arasındaki fark anlamlıdır. Tablo 4'te sınıf seviyesine göre ortalama değerler incelendiğinde 4. sınıf öğrencilerinin içsel motivasyonunun 2., 3. ve 5. sınıf öğrencileri ile karşılaştırıldığında en düşük olduğu görülmektedir.

Epistemik Unsurlar Boyutu: 1. ve 3. sınıfların (I-J=,4703 p=.001*); 1. ve 5. sınıfların (I-J=,6320 p=.000*); 2. ve 5. sınıfların (I-J=,5047 p=.001*); 4. ve 5. sınıfların ortalamaları arasındaki fark anlamlıdır (I-J=,4548 p=.001*). Tablo 4'te görüldüğü gibi 5. Sınıf öğrencilerinden elde edilen ortalama değerler en yüksektir ve 1., 2. ve 4. Sınıf öğrencileri ile karşılaştırıldığında ortalama değerler arasındaki fark anlamlıdır.

3.5. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik İlgisi ve Akademik Başarı İlişkisi

Öğretmen adaylarının ilgi ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin tespit edilmesi için öğrenciler öncelikle ilgi ve başarı düzeylerine göre gruplandırılmışlardır. Her iki değişken için yapılan kümeleme analizi öğretmen adaylarının akademik başarılarına göre düşük, orta ve yüksek olmak üzere üç grup; ilgilerine göre ise, ölçekten aldıkları ortalama puanlar esas alındığında orta ve yüksek ilgi olmak üzere iki grupta toplandıklarını göstermiştir. Bu gruplar esas alınarak khi kare analizi yapılmış ve öğrencilerin ilgileri ve akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Khi-kare (df=2, N=131)=19,455 p<0.001). Tablo 6 (çapraz tablo) farklı düzeyde mesleki ilgiye sahip öğretmen adaylarının akademik başarılarına göre dağılımlarını göstermektedir. Buna göre orta düzeyde mesleki ilgiye sahip toplam 61 öğrenciden 25'i (% 41) düşük, 28'i (% 46) orta derecede

akademik ortalamaya sahipken, 8'i (% 13) çok başarılıdır. Yüksek düzeyde ilgiye sahip olan 70 öğrenciden 12'si (% 17) düşük, 25'i (% 36) orta, 33'ü (% 47) çok başarılıdır.

Tablo 6. Farklı Düzeyde Mesleki İlgiye Sahip Öğrencilerin Akademik Başarılarına Göre Dağılımı

İlgi	Akademik Başarı				Toplam (N)
	Düşük	Orta	Çok		
Orta	25	28	8	61	
Yüksek	12	25	33	70	
Toplam (N)	37	53	41	131	

4. TARTIŞMA

Bu araştırmada biyoloji öğretmenliği programına devam eden öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilgileri tespit edilmiş, öğretmenlik mesleğine ilginin cinsiyete, sınıf seviyesine göre değişimi ve mesleki ilgi ve akademik başarı arasındaki ilişki incelenmiştir. Meslek yaşamı bir insan hayatının önemli bir süresini kapsamakta ve kişiye gelir ve sosyal statü sağlamanın yanı sıra, bireysel yeteneklerin kullanılması ve geliştirilmesi, kendini gerçekleştirme imkanı sunarak bireylerin bu yönlerden kişisel doyuma ulaşmasına da olanak sağlamaktadır. Bu nedenle gelecekte yapılacak mesleğin, ilgi, yetenek, beklenti ve kişilik özelliklerine uygun seçilmesi bireysel mutluluk, mesleki doyumun ve verimin sağlanması için çok önemlidir. Herhangi bir mesleğe ilgi meslek seçimin en önemli faktörlerinden biridir (Lewalter & Krapp, 2004). Ancak Türkiye'de bir mesleğe giden yolun en önemli aşamasını oluşturan üniversiteye giriş sistemi, bazı durumlarda öğrencilerin ilgi, kişisel ve mesleki beklentiler ve bireysel yeterliklerini göz önünde bulundurmadan, bazı zorunluluklardan dolayı veya tesadüfi olarak bir bölüme yerleşmelerine sebep olabilmektedir (örn., aldığı puan o bölüme yettiği için, bir yıl daha üniversite hazırlık kurslarına devam etmemek için, üniversite diplomasına sahip olmak için vb.). Bu durum bu araştırmanın çıkış noktasını oluşturmuştur. Özellikle öğretmenlik gibi toplumu doğrudan etkileyen, çalışma koşulları bakımından sürekli enerji, sabır ve özveri gerektiren bir meslekte adayların mesleğe ilgi duyarak yola çıkmaları hem öğretim sürecinde hem de ileride meslek yaşamlarındaki memnuniyet ve verimleri açısından oldukça önem kazanmaktadır.

Araştırmada Hacettepe Üniversitesi Biyoloji Öğretmenliği Programına devam eden 137 öğrenciye öğretmenlik mesleğine yönelik ilgi ölçeği uygulanmıştır. Araştırmacılar tarafından Birey-Objekt kuramı esas alınarak geliştirilen bu ölçek duyuşsal, değersel, epistemik unsurlar ve içsel motivasyon olarak isimlendirilen dört alt boyuttan oluşmaktadır. Her bir boyuttan elde edilen ortalama değerler 3,8 ile (değersel unsurlar) 4,1 (duyuşsal unsurlar) arasında değişmektedir. Alınabilecek en yüksek ortalama değer 5 olduğu düşünülürse elde edilen puanlar biyoloji öğretmen adaylarının mesleki ilgilerinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Bu sonuç öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri alanı bilinçli ve istekli tercih ettikleri şeklinde de yorumlanabilir. Bir mesleğin içerik, yöntem ve uygulamalarına karşı ilgisi az olan bireylerin mesleğin gerektirdiği sorumluluklara kayıtsız kaldığı, meslekleri ile ilgili yeni şeyler öğrenme isteklerinin olmadığı ve mesleğin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirirken keyif almadıkları bildirilmektedir (Krapp 1992b, 1992c). Bu durumun işin kalitesini de etkilemesi kaçınılmazdır. Mesleki ilgi meslek yaşamında başarı ve memnuniyetin en önemli koşullarından biri olduğundan (Mayr, 1998; Schiefele, Wild & Winteler, 1995) öğretmen adaylarında tespit edilen bu potansiyelden en üst düzeyde yararlanılabilmesi için mezunlara istihdam olanaklarının sağlanması çok önemlidir. Günümüz koşullarında öğretmen adaylarının pek çoğu mezun olduktan sonra atanamadıkları için ya kazanç, iş yükü vs. bakımından elverişli olmayan koşullarda özel kuruluşlarda çalışmak zorunda kalmakta veya tamamen üniversitede eğitimini aldıkları alan dışında iş arayışlarına girmektedirler. Mesleki ilgileri yüksek öğretmen adaylarına istihdam olanakları sunulmasının son yıllarda özellikle ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarına giriş sınavlarından sonra daha sık dile getirilen eğitim-öğretim kalitesinin artırılması konusunda önemli destek sağlayacağı düşünülmektedir.

Mesleki ilginin cinsiyete göre değişimi incelendiğinde epistemik unsurlar bakımından kadın öğretmen adayları lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Yani kadın öğretmen adaylarının alanları ile ilgili bilgi edinme istekleri erkek öğretmen adaylarından daha fazladır. Löwe (1992) ortaöğretim öğrencileri ile yaptığı çalışmada, kız öğrencilerin ortaöğretimin son dönemlerinde biyoloji bilimine erkek öğrencilerden daha fazla ilgi duyduklarını ortaya koymuştur. Üniversitelerin biyoloji ve biyoloji öğretmenliği programlarına yerleşen öğrenci istatistikleri de bunu doğrulamaktadır. Bu çalışma biyoloji öğretmenliğini gelecekte yapacakları meslek olarak gören öğretmen adaylarında da epistemik unsurların kadınlarda daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bununla birlikte bu çalışmada sadece genel olarak alana yönelik bilgi edinme isteği ele alınmış, alanla ilgili spesifik konulara yönelik epistemik unsurlar ele alınmamıştır. Biyoloji konularına ilgi araştırmaları gerek cinsiyet ve gerekse sınıf seviyesine göre ilgi duyulan konuların farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur (Finke, 1998; Jenkins & Nelson, 2005). Bu tür farkların öğretmen adaylarında da olabileceği düşünüldüğünden öğretmen adaylarındaki epistemik unsurların detaylandırılarak cinsiyete göre incelenmesinin daha sonraki çalışmalarda araştırma konusu olabileceği düşünülmektedir.

Mesleki ilginin sınıf düzeyine göre değişimi incelendiğinde en düşük değerlerin tüm faktörlerde 1. ve 4. sınıflarda en yüksek değerlerin ise 5. sınıflarda olduğu dikkat çekmektedir. Bu durum şu şekilde açıklanabilir. Uygulamaya 3,5+1,5 sistemi ile öğrenim gören öğrenciler katılmıştır. Yani bu öğrenciler alan derslerini ilk 3,5 yılda, mesleki eğitim derslerini ise son 1,5 yılda alan öğrencilerdir. Ayrıca bu öğrenciler birinci sınıfa başlamadan önce bir yıl yabancı dil hazırlık dersleri almışlardır. Birinci sınıflar hazırlık sınıfı sonrasında alan dersleriyle birlikte daha yoğun bir sürece başlamışlardır. Diğer sınıflara göre birinci sınıflarda ilginin daha az oluşu buna bağlanabilir. İlginin birinci sınıftan itibaren artması ancak dördüncü sınıfta birden bir azalma gözlenmesinin sebebi ise dördüncü sınıfta öğrencilerin ilk kez okullarda uygulamaya başlamasıyla ilişkilendirilebilir. İlgide gözlenen bu düşüşün ilk karşılaşma sırasında okul gerçeklerinin öğrenci beklentileri ile uyum göstermemesinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Ayrıca bu öğrenciler henüz eğitim derslerinin pek çoğunu almadıkları için uygulamalar sırasında karşılaştıkları problemlerle ilgili çözümler için yeterince teorik bilgiye sahip değillerdir. Bu durumun da ilgideki düşüşe sebep olabileceği düşünülmektedir. Ancak bu konuda daha kesin ve detaylı sonuçlar yapılacak diğer araştırmalarla özellikle de öğrenci düşüncelerinin geniş biçimde inceleneceği nitel analiz çalışmalarıyla ortaya konabilir. 2007-2008 eğitim-öğretim yılı itibarıyla öğretmen yetiştirme programlarında değişiklik yapılarak öğretmenlik meslek dersleri ve alan dersleri birinci sınıftan itibaren karma olarak verilmeye başlanmıştır. Bu yeni düzenleme ile öğrenim gören öğretmen adaylarıyla yapılacak benzer bir çalışma eğitim derslerinin alan dersleri ile karma olarak veya ayrı verilmesinin öğrencilerin mesleki ilgileri üzerindeki etkilerini ortaya koymak açısından önemlidir.

İlgi ve başarı arasındaki ilişkiyi inceleyen bazı araştırmalar ilginin başarı üzerindeki olumlu etkisini göstermiştir (Krapp et al., 1992; Todt, 1978). Schiefele, Krapp ve Schreyer (1993) yaptıkları metaanaliz çalışmalarında öğrenci başarısı ve ilgi arasındaki korelasyon katsayısının $r = .30$ olduğunu belirtmektedirler. Müller (2001) de araştırmasında ilgi, başarı ve öğrenimi tamamlama arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Bu çalışmada da literatürdeki sonuçlarla uyumlu olarak öğretmen adaylarının mesleki ilgileri ve akademik başarıları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerden yüksek düzeyde mesleki ilgiye sahip olanların orta düzeyde ilgiye sahip olanlara göre daha yüksek akademik başarı gösterdikleri tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin tercihlerini bilinçli bir şekilde yaparak, gerçekten mesleğe ilgili adayların eğitim fakültelerine yerleşmelerinin önemine işaret etmektedir.

KAYNAKLAR

- Boßmann, D. (1977). Zur Berufswahlmotivation künftiger Lehrer(-innen). Ergebnisse einer Befragung von rd. 1200 PH-Studierenden. *Pädagogische Rundschau*, 31, 557-573.
- Çetin, Ş. ve Çetin, F. (2006). Anadolu Öğretmen Liseleri ve Bu Liselerden Mezun Olmuş Eğitim Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir İnceleme. *Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 1-12.
- Deci, E. L. & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behaviour*. New York: Plenum Press.

- Deci, E. L. & Ryan, R. M. (1993). Die Selbstbestimmungstheorie der Motivation und ihre Bedeutung für die Pädagogik. *Zeitschrift für Pädagogik*, 39(2), 223-238.
- Finke, E. (1998): *Interesse an Humanbiologie und Umweltschutz in der Sekundarstufe I. - Empirische Untersuchung zu altersbezogenen Veränderungen und Anregungsfaktoren*. Hamburg: Kovac.
- Jenkens, E.W. & Nelson, N.W. (2005). Important but not for me: students' attitudes towards secondary school science in England. *Research in Science & Technological Education*, 23, 41-57.
- Krapp, A. (1992a). Interesse, Lernen und Leistung. *Zeitschrift für Pädagogik*, 38(5), 747-770.
- Krapp, A. (1992b). Das Interessenkonstrukt. Bestimmungsmerkmale der Interessenhandlung und des individuellen Interesses aus der Sicht einer Person-Gegenstands-Konzeption. In A. Krapp & M. Prenzel (Hrsg.), *Interesse, Lernen, Leistung. Neue Ansätze einer pädagogisch-psychologischen Interessenforschung* (pp. 297-329). Münster: Aschendorff.
- Krapp, A. (1992c). Konzepte und Forschungsansätze zur Analyse des Zusammenhangs von Interesse, Lernen und Leistung. In: Krapp, A. & Prenzel, M. (Hrsg.) *Interesse, Lernen und Leistung. Neue Ansätze einer pädagogisch-psychologischen Interessenforschung* (pp. 9-52). Münster: Aschendorff.
- Krapp, A. (1999). Interest, motivation and learning: An educational-psychological perspective. *European Journal of Psychology of Education*, 14(1), 23-40.
- Krapp, A. (2001). Interesse. In Rost, D. (Hrsg.), *Handwörterbuch Pädagogische Psychologie* (pp. 286-294). Weinheim: Beltz.
- Krapp, A. (2002). Structural and dynamic aspects of interest development: theoretical considerations from an ontogenetic perspective. *Learning and Instruction*, 12, 383-409.
- Krapp, A., Hidi, S. & Renninger, K.A. (1992). Interest, Learning and Development. In K.A. Renninger, S. Hidi & A. Krapp (Hrsg.), *The Role of Interest in Learning and Development* (pp. 3-26). Hillsdale: Lawrence Erlbaum.
- Krieger, R. (2000). Erziehungsvorstellungen und Berufswahlmotive im Wandel: Generationsvergleiche bei Lehramt-Studierenden. In G. Krampen & H. Zayer (Hrsg.), *Psychologiedidaktik und Evaluation II. Neue Medien, Psychologiedidaktik und Evaluation in der psychologischen Haupt- und Nebenfachausbildung* (pp. 239-255). Bonn: Deutscher Psychologen Verlag.
- Lewalter, D. & Krapp, A. (2004). Interesse und berufliche Sozialisation im Rahmen der Ausbildung. *Empirische Pädagogik*, 18, 432-459.
- Lienert, G. A. & Raatz, U. (1994). *Testaufbau und Testanalyse*. Weinheim: Psychologie Verlags Union.
- Löwe, B. (1992). *Biologieunterricht und Schülerinteresse an Biologie*. Weinheim: Deutscher Studien Verlag.
- Martin, R. & Steffgen, G. (2002). Zum Einfluss der Berufswahlmotive auf die Berufszufriedenheit von Grundschullehrern. *Psychologie in Erziehung und Unterricht*, 49(4), 241-249.
- Mayr, J. (1998). Die „Lehrer-Interessen-Skalen“ (LIS). Ein Instrument für Forschung und Laufbahnberatung.. In: Abel, J. & Tarnai, C. (Hrsg.). *Pädagogisch-psychologische Interessenforschung in Studium und Beruf*. (pp. 111-125). Münster: Waxmann.
- Müller, F. H. (2001). *Studium und Interesse. Eine empirische Untersuchung an Studierenden*. Münster: Waxmann.
- Oesterreich, D. (1987). *Die Berufswahlentscheidung von jungen Lehrern*. Berlin: Max-Planck-Institut für Bildungsforschung.
- Pohlhausen, A. (2005). *Entwicklung und Evaluation eines Studieninteressenfragebogens für Offizierbewerber bei der Offizierprüfzentrale der Bundeswehr*, Dissertation, TU Dortmund.
- Prenzel, M. (1988). *Die Wirkungsweise von Interesse. Ein pädagogischpsychologisches Erklärungsmodell* Opladen: Westdeutscher Verlag.
- Prenzel, M., Krapp, A. & Schiefele, H. (1986). Grundzüge einer pädagogischen Interessentheorie. *Zeitschrift für Pädagogik*, 32(2), 163-173.
- Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2000). Self-Determination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. *American Psychologist*, 55(1), 68- 78.
- Schiefele, H. (1974). *Lernmotivation und Motivlernen. Grundzüge einer erziehungswissenschaftlichen Motivrethe*. München: Ehrenwirth.
- Schiefele, U. , Wild, K. P. & Winteler, A. (1995). Lernaufwand und Elaborationsstrategien als Mediatoren der Beziehung von Studieninteresse und Studienleistung. *Zeitschrift für Pädagogische Psychologie*, 9(3/4), 181-188.
- Schiefele, U., Krapp, A. & Schreyer, I. (1993). Metaanalyse des Zusammenhangs von Interesse und schulischer Leistung. *Zeitschrift für Entwicklungspsychologie und Pädagogische Psychologie*, 25, 120-148.
- Schiefele, U., Krapp, A., Wild, K.P. & Winteler, A. (1993). Der Fragen Fragebogen zum Studieninteresse. *Diagnostica*, 39(4), 335-351.
- Sievers, K. (1999). *Struktur und Veränderung von Physikinteressen bei Jugendlichen*. Kiel: IPN.
- Todt, E. (1978). *Das Interesse: empirische Untersuchungen zu einem Motivationskonzept*. Bern: Huber.
- Todt, E. (1995). Entwicklung des Interesses. In: Hetzer, H. et al. (Hrsg.) *Angewandte Entwicklungspsychologie des Kindes- und Jugendalters*. (pp. 231-264). Heidelberg: Quelle und Meyer.
- Türk Dil Kurumu (2005). Türkçe Sözlük. (10. Baskı). 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası: Ankara.

Wild, K.P., Krapp, A., Schreyer, I. & Lewalter, D. (1998). The development of interest and motivational orientations: Gender differences in vocational education. In L. Hoffmann, A. Krapp, A. Renninger & J. Baumert (Eds.). *Interest and Learning. Proceedings of the Seeon-Conference on Interest and Gender* (pp. 441-454). Kiel: IPN-Schriftenreihe.

EXTENDED ABSTRACT

Considering personal satisfaction as well as the quality of work, it is ideal that each profession is carried out by people who have a genuine interest towards that profession. Professional interest becomes much more important in the case of the teaching profession due to the intricate nature of this profession. For a satisfactory process of instruction and learning that meets the pre-set goals, factors such as teacher trainees' motivation, interest and readiness and the instructors' professional interest, motivation as well as their occupational competence can contribute to a successful outcome.

Professional interest significantly affects the level of success and satisfaction during university education and in the professional life after graduation. Therefore, in this study, the interest towards the "teaching profession" of the teacher candidates who are majoring in the biology education program is investigated. The answers to the following questions are sought:

1. What level of interest do biology teacher candidates have in the teaching profession?
2. Does the biology teacher candidates' level of interest in the teaching profession differ vis-à-vis gender?
3. Does the biology teacher candidates' level of interest in the teaching profession vary according to grade year?
4. Is there a relationship between biology teacher candidates' academic success and their occupational interest?

The present study is descriptive in nature and is conducted with the participation of 137 teacher candidates studying at Hacettepe University Department of Biology Education in the 2006-2007 academic year.

The instrument utilized is named the Teaching Profession Interest Scale, developed by the researchers. The instrument comprises two major sections. The first section seeks personal information and average academic success. The second section contains item statements to measure occupational interest. The following steps are taken in the course of the instrument development:

As preliminary work for composing the item statements pool, open ended questions were prepared taking into consideration the factors that determine interest. Furthermore, a review of related literature on the subject of interest in the teaching profession was conducted, and suitable items that elicited relevant responses in previous research were selected. Open ended questions were applied to 30 teacher trainees and their responses were grouped according to their frequency. The most frequently given responses and the items obtained as a result of the literature research were combined and 53 closed-end items were prepared. The items in the scale were graded in a 5 point likert scale (ranging from 1: Completely disagree to 5: Completely agree). This 53-item questionnaire was piloted on 124 teacher candidates. In order to provide evidence for item validity, the item total score correlations were calculated. The items with a negative correlation coefficient or below .30 were excluded from the instrument. The remaining items constituted the final form of the instrument. The Cronbach alpha reliability coefficient of the developed scale is .92.

The data was analysed using the SPSS 11.0 software package. In order to ensure the instrument's construct validity, an explanatory factor analysis was performed on the data set using principal components analysis and the sub-dimensions of the scale were identified.

Factor analysis generated four factors. Taking into consideration the content of items, these factors were termed as, "Emotional Components", "Values-related Components", "Intrinsic Motivation" and "Epistemic Components".

The results which emerged from this research can be summarised as follows:

As a result of the analyses, it was observed that the average values obtained from each dimension of the scale varied between 3.8 (values-related components) and 4.1 (emotional components). Considering that the highest possible average score was 5, the obtained scores indicate that the professional interest of the biology pre-service teachers is considerably high. This result can be taken to suggest that the teacher trainees had chosen their subject area consciously and willingly. Since professional interest is one of the most important prerequisites of success and satisfaction in professional life, it is essential to ensure employment opportunities for the graduates in order to make the best use of this potential identified in the teacher trainees. In today's conditions, as a result of poor job placement policies, many teacher candidates seem to have to work in the private sector with unfavorable conditions in terms of earnings, workload, and so on. Otherwise, they will have to search a job completely outside the field they received their degrees in. It is thought that providing employment opportunities to teacher candidates with high professional interest will significantly contribute to increasing the quality of education and learning, which has been discussed more frequently in recent years, especially after university and high school entrance examinations in Turkey.

On examining the interest in the teaching profession according to gender, it was observed that the average values scored in each dimension of the instrument was high in all dimensions for both groups. The highest values were obtained in the emotional and epistemic components for both male and female teacher trainees. When gender differences were investigated, a significant difference in the epistemic components dimension is found. According to this, the enthusiasm to acquire occupational knowledge is higher in female teacher trainees compared to male teacher trainees.

When the variation in professional interest according to grade year was investigated, it was noticed that the lowest values in all factors occurred in 1st and 4th year students whilst the highest values occurred in 5th year students. This situation may be explained as follows: students who participated in the study were studying with the 3.5+1.5 education system, which essentially means that these students would take their biology-based courses in the first 3.5 years and their methods course in the last 1.5 years. Furthermore, these students had also received a year of foreign language instruction before starting their freshman year. The freshmen go through a more intense process with the beginning of their biology-based courses following their intensive foreign language year. The interest being less in freshmen compared to other grade years may be due to this situation. The reason for increasing interest from the first year onwards but then exhibiting a reduction in the fourth year may be associated with the fact that the fourth year students start practice teaching rounds in schools for the first time. It might be speculated that this drop in interest may stem from the discrepancy between the school realities and the students' expectations during this first encounter. Furthermore, since these students have not yet received many of their methods classes, they do not have adequate theoretical knowledge for the solution of the problems they encounter during practice teaching. This situation too may bring about a drop in interest. However, further research is needed to verify and establish results obtained in this study, especially coupled with qualitative studies.

In order to determine the relationship between the teacher candidates' interest and their academic success, the students were primarily grouped according to their interest and success levels. The cluster analysis performed for both variables revealed that the teacher candidates cluster in two groups according to their interest, namely medium and high; and in three groups according to their achievement level, namely low, medium and high. Chi-square analysis was conducted for these groups and a significant relationship was identified between the students' interest and academic achievement. Out of the 61 students with a medium level of professional interest, 25 (41 %) had a low and 28 (46 %) a medium level of academic achievement; only 8 (13%) were very successful. Out of the 70 students who had a high level of interest, 12 (17 %) were low, 25 (36 %) medium and 33 (47 %) were very successful. These findings suggest that prospective teacher trainees should make their choices consciously and only the candidates with a genuine interest in the teaching profession should be placed in Faculties of Education.